

SUNTEM MAI MULT CU EUROPA...
**(Referințe la cartea Ion Ghica. *Amintirea
ca existență* de Mihai CIMPOI)**

Abstract. In this study the author refers to Ion Ghica's memoirs. He finds similarities between the situation in Moldova in the 19th century and Moldova of today, as it stands between the East and the West. The study is both a historical and literary document.

Keywords: memoirs, civilization, history, literary discourse, publicistics.

Seria de lucrări monografice, proiectată de Editura Bibliotheca care vine să susțină unitatea spațiului cultural românesc și deschiderea noastră spre lume este completată de monografia *Ion Ghica. Amintirea ca existență*, scrisă de academicianul Mihai Cimpoi și apărută în 2012 în colecția *Critică și istorie literară*.

În *Argumentul* la carte, academicianul Mihai Cimpoi observă o anumită similitudine între omul contradicțiilor prin excelență care a fost Ion Ghica și omul contradicțiilor al contemporaneității noastre politizate, caragializate, resuscitoare de complexul *complexis-ului*. Asemeni contemporanilor noștri, Ion Ghica, *un om de frontieră*, aflat la cumpăna dintre Occident și Orient, relevă o pledoarie europeană. Drept dovadă servesc „relațiunile” preponderente cu țările apusene, esență intelectuală modelatoare: Noi, românii, susține Ion Ghica, deși suntem considerați în Europa ca un popor care face parte din grupul popoarelor orientale, relațiunile noastre sunt mai mult cu țările occidentale, de unde luăm învățătura, ideile și modelele; mai mult cu Viena, cu Parisul și cu Londra, decât cu Constantinopolul.

La începutul carierei sale este *turcofil*, mai apoi se declară fățiș ca un *eurofil*, care nu privește spre Constantinopol, dar spre Viena, Paris și Berlin. El are „conștiința unității Europei”, pe care o vede configurată în sens maiorescian – „prin cercuri interactive”. Acestea sunt puternic individualizate prin geniul fiecărui neam, prin modul specific de a gândi și a simți.

Autorul observă din scrisoarea economică *Munca* a lui Ion Ghica că Europa se prezintă, pe drept cuvânt, cu națiuni creatoare de valori și care se impun nu prin numărul sufletelor, ci anume prin acei „care lasă lucrări de acelea de care se glorică istoria civilizațiunii” și care „învingători sau învinși, s-au luptat pentru o idee”. Ca un bun cunoscător al economiei și politicii, în *Proprietatea*, Ghica se referă la starea de lucruri din mai multe țări, „îndemnând ca cele mai slab dezvoltate să urmeze modelul celor civilizate și nutriend speranța că ideile, relațiunile, tendințele generale spre progres și civilizațiune – laitmotivul publicisticii sale, vor duce la o programatică apropiere spre națiuni”. Aceste aserțiuni, doar și altele selectate

inteligent de către reputatul critic din opera lui Ghica, ne fac să revenim la acest scriitor aproape uitat și să-i recunoaștem actualitatea.

Cea mai mare parte din economia cărții o constituie totuși referirile la Ion Ghica – memorialistul, care cultivă un stil de existență axat pe respectul adevărului. Discursul său, cum observă Mihai Cimpoi, este unul prin excelență auctorial, diegetic. Ion Ghica prezintă documente ale istorie fiind nu doar un simplu personaj al acesteia, ci „unul al făuririi ei”. Povestea vieții lui este una romanescă, bazată pe o poetică dialogică. În memoriile sale el mărturisește cu sinceritate că e un „om destinal”, adică o combinație tipologică dintre omul politic

cu defectele meseriei și scriitorul. Tot aici, Mihai Cimpoi distinge trei figuri: „omul viselor”, „omul de acțiune” și „omul amintirilor” care constituie și cele trei etape ale vieții lui. Ele generează acea reorientare de la liniștea și plăcerea preocupărilor intelectuale la neliniștea și neplăcerile activităților politice, la dezamăgirile de ordin moral, care-l fac să se întoarcă la frumusețea trecutului și să fie un *laudator temporis acti*.

Monografia *Ion Ghica. Amintirea ca existență* ne îndeamnă la relecturarea operei lui Ion Ghica din perspectivă actuală, dar și la o lecție de literatură și teorie literară, întrucât abundă de noțiuni moderne, de citate și explicații docte care merită a fi analizate și asimilate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Mihai Cimpoi. *Ion Ghica. Amintirea ca existență*. Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2012.

FELICIA CENUȘĂ
Institutul de Filologie
(Chișinău)